

Rīgā, 2009.gada 21.aprīlī

### **Lēmums Nr.2-n**

#### **Par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūras piemērošanu**

**Adresāts:** SIA “Kūdras enerģija” (reģistrācijas Nr.LV40003320073), adrese: „Kūdra”, Kokneses pagasts, Aizkraukles rajons, LV-5113.

**Paredzētās darbības nosaukums:** Kūdras ieguves lauku paplašināšana.

**Paredzētās darbības norises vieta (adrese):** Aizkraukles rajons, Aizkraukles novads, atradnes „Aizkraukles (Aklais) purvs (kūdras fonda Nr.2261)” teritorija (kadastra Nr.3244 001 0016).

**Izvērtētā dokumentācija:** Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes 2009.gada 2.aprīļa vēstule Nr.6,5,-5/599, 2009.gada 2.aprīļa sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums Nr.MA09SI0013 un tam pievienotie materiāli.

**Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes viedoklis:** Ierosinātās darbības realizācijas rezultātā iespējama būtiska negatīva ietekme uz paredzētās darbības tuvumā esošo *Natura 2000* teritoriju - dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” un tajā esošajām dabas vērtībām. Paredzētajai darbībai būtu nepieciešama ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* novērtējuma procedūra.

#### **Faktu konstatācija un izvērtējums:**

- Saskaņā ar VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes 2009.gada 2.aprīļa sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu Nr.MA09SI0013 paredzēta kūdras ieguves lauku paplašināšana (88,05ha) Aizkraukles rajona Aizkraukles novadā, atradnes „Aizkraukles (Aklais) purvs (kūdras fonda Nr.2261)” teritorijā (kadastra Nr.3244 001 0016).
- VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes sākotnējam ietekmes uz vidi izvērtējumam ir pievienota Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras 2009.gada 15.janvārī izsniegta derīgo izrakteņu atradnes pase ar pielikumiem. No minētajiem dokumentiem secināms, ka ir veikta atradnes „Aizkraukles (Aklais) purvs (kūdras fonda Nr.2261)” teritorijā esošo derīgo izrakteņu un to krājumu izpēte, kā rezultātā noteiktas sekojošās atradnes platības: augstā tipa purva kūdra - 2097,87ha, pārejas tipa purva kūdra - 37,20ha un zemā tipa purva kūdra - 101,93ha, kuru A kategorijas kūdras krājumu apjomi attiecīgi ir 3210,57tūkst.m<sup>3</sup>, 12,8tūkst.m<sup>3</sup> un 30,9tūkst.m<sup>3</sup>. Jāatzīmē, ka saskaņā ar VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes sākotnējā izvērtējumā norādīto - pašlaik atradnes teritorijā kūdras ieguve tiek veikta 689,1ha platībā.
- Saskaņā ar VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma materiāliem, tai skaitā SIA „Baltijas Zemes Resursi” 2008.gadā sastādītu pārskatu par Aizkraukles purva R-daļas izpēti, ierosinātais projekts paredz kūdras ieguves lauku paplašināšanu 2 iecirkņos (kopplatība 88,05ha) - A iecirknis (platība 40,1ha) un B iecirknis (platība 47,95ha) ar

turpmāku kūdras ieguvi ar frēzēšanas metodi, gadā iegūstot ~40tūkst.m<sup>3</sup> materiāla. Purva nosusināšanai plānots izmantot esošo ūdens novadīšanas sistēmu (novadgrāvju attīrīšana un vietām arī padziļināšana).

- Atradne palielināšanās rezultātā A iecirknī tieši robežosies ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” (*Natura 2000*), savukārt B iecirknis atradīsies 100m-150m attālumā no dabas lieguma robežas. Dabas liegums “Aizkraukles purvs un meži” ir izveidots 1999.gadā augstā purva ar pārejas un zemā purva elementiem teritorijas ar tajā esošajām dabas vērtībām (purvā atrodas vairākas salas; teritorijā ir liela purvu un meža augšanas apstākļu tipu daudzveidība, kā arī tajā ligzdo vairāku retu sugu putni un ir konstatētas vairākas retu augu un bezmugurkaulnieku sugas) saglabāšanai.
- Jāatzīmē, ka šajā kontekstā pārvalde izvērtējumā norāda: dabas lieguma A un DA-daļā, kas atrodas netālu no kūdras ieguves laukumiem, konstatētas lielākās augstā purva ar pārejas un zemā purva elementiem platības, turklāt 2001.-2003.gadā Emerald/Natura 2000 projekta ietvaros veiktās sugu un biotopu inventarizācijas rezultātā dabas lieguma A-daļā konstatētas īpaši aizsargājamās putnu sugas - dzeltenais tārtiņš (*Pluvialis apricaria*) un purva tilbīte (*Tringa glareola*). Bez tam, pārvalde, atsaucoties uz Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzes informāciju, norāda: dabas lieguma teritorijā sastopamas 12 Latvijā īpaši aizsargājamās augu sugas, kā arī teritorijā kopumā uzskaitītas 11 īpaši aizsargājamās putnu sugas, 4 aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas un 5 Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, no kuriem neskarti augstie purvi (kods 7110), purvainie meži (kods 91D0) un jaukti platlapju meži (kods 9020) ir Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājami biotopi.
- Pēc darbības ierosinātāja iesnieguma ar papildus materiāliem saņemšanas VVD Madonas reģionālā vides pārvalde ir veikusi sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu. Jāatzīmē, ka šāda izvērtējuma mērķis ir novērtēt paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz vidi, to negatīvos aspektus un būtiskumu, kā arī iespējamās ietekmju novēršanas pasākumus, ko vides institūcijas kā obligātos nosacījumus var noteikt tehnisko noteikumu formā. Gadījumā, ja ietekme nav prognozējama tādā pakāpē, lai tās novēršanai izstrādātu atbilstošus un drošus pasākumus, kas dotu palāvību lēmuma pieņemējiem par negatīvo vides aspektu pilnīgu novēršanu vai mazināšanu, sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā darbībai var tikt piemērota arī ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) novērtējuma procedūra - padziļināts darbības negatīvās ietekmes uz *Natura 2000* teritoriju un tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti izvērtējums kopskatā ar nelabvēlīgās ietekmes novēršanas pasākumu priekšlikumiem un iespējamām sākotnējo ieceru un to parametru alternatīvām. Atbilstoši 2004.gada 17.februāra MK noteikumu Nr.87 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” 10.punktam, reģionālā vides pārvalde ir noteikusi sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātu apkopojuma saturu, raksturojot citu starpā darbības vietu, izvēlētos risinājumus un iespējamo ietekmes zonu. Novērtējot tādu būtiskāko darbības realizācijas iespējamo ietekmi uz vidi, kam prognozējams nelabvēlīgs raksturs, pārvalde secinājusi, ka būtiskākā nelabvēlīgā ietekme ir saistāma tieši ar teritorijas hidroloģiskā režīma izmaiņām (teritorijas nosusināšana, novadgrāvju atjaunošana - attīrīšana, padziļināšana), kā rezultātā iespējama būtiska nelabvēlīga ietekme

uz objekta tiešā tuvumā esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” (*Natura 2000*) un tā dabas vērtībām. Šo ietekmi pārvalde vērtē kā būtisku, norādot, ka teritorijas nosusināšanas rezultātā var tikt negatīvi ietekmēts dabas liegumā sastopamais Eiropas Savienībā prioritārais biotops „neskarti augstie purvi”, kā arī nosusināšana var izraisīt purva pastiprinātu aizaugšanu un tādējādi degradēt Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamām putnu sugām nepieciešamās dzīvotnes.

- Vienlaikus pārvalde norāda arī, ka nav izslēgts, ka projekta realizācijai paredzētajā teritorijā (A un B iecirkņi) varētu būt sastopamas īpaši aizsargājamās sugas un biotopi, līdz ar to pārvalde uzsver, ka vismaz būtu nepieciešama minētās teritorijas apsekošana, ko veic attiecīgās nozares eksperti, sniedzot kompetentu zinātnisku atzinumu par projekta realizāciju un tās ietekmi uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” (*Natura 2000*), kā arī par objekta teritorijā (A un B iecirkņi) esošajām dabas vērtībām (īpaši aizsargājamās sugas, biotopi).
- Pēc visu sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma materiālu saņemšanas un izvērtēšanas arī Vides pārraudzības valsts birojs, vadoties pēc likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 11.pantā noteiktajiem kritērijiem, ir veicis paredzētās darbības izvērtējumu. Veicot šādu vērtējumu, ņemts vērā arī VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes izteiktais viedoklis un tas fokusēts uz paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz vidi būtiskumu. Jāatzīmē, ka izvērtējuma rezultātā, tai skaitā balstoties uz iesniedzēja materiāliem, Vides pārraudzības valsts birojs neguva pamatojumu pretargumentiem kompetentās iestādes (VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes) izteiktajām bažām par būtiskas negatīvas ietekmes potenciālu, kas piemīt teritorijas nosusināšanai saistībā ar dabas lieguma „Aizkraukles purvs un meži” (*Natura 2000*) teritorijas un tajā esošajām dabas vērtībām, hidroloģisko apstākļu izmaiņām. Secināts, ka negatīvu ietekmi uz vidi izslēgt nav iespējams un šobrīd, vadoties tikai no pieejamās informācijas atbilstoši sākotnējā izvērtējuma detalizācijas pakāpei, nav iespējams prognozēt drošus nelabvēlīgas ietekmes mazināšanas pasākumus - uz to ir norādījusi arī pārvalde, secinot, ka pastāv padziļināta un kompleksa novērtējuma nepieciešamība likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1 panta izpratnē.
- Pamatojoties uz sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem, VVD Madonas reģionālā vides pārvalde uzskata, ka paredzētās darbības realizācija ir saistīta teritorijas hidroloģiskā režīma izmaiņām, kuru rezultātā iespējama būtiska ietekme uz projekta realizācijai paredzētās vietas tiešā tuvumā esošo *Natura 2000* teritoriju - dabas liegumu „Aizkraukles purvs un meži” (arī uz teritorijā esošo aizsargājamo putnu dzīvotnēm). Ņemot vērā iepriekš minēto, pārvalde uzskata, ka paredzētajai darbībai ir nepieciešama ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) procedūras piemērošana.
- Izvērtējot Vides pārraudzības valsts biroja iesniegto dokumentāciju, kā arī pamatojoties uz iepriekš minētajiem faktiem un informāciju par paredzēto darbību, birojs ir konstatējis, ka ierosinātā darbība neatbilst likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pantā un 1.pielikumā noteiktajām darbībām, kurām veicams ietekmes uz vidi novērtējums. Tomēr, vērtējot paredzēto darbību kontekstā ar dabas lieguma “Aizkraukles purvs un meži” (*Natura 2000*) izveidošanas mērķiem, kā arī pamatojoties uz sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs uzskata, ka ierosinātajai darbībai - kūdras ieguves lauku paplašināšanai (88,05ha),

iespējams būs negatīva ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) un tās ekoloģiskajām funkcijām un šīs ietekmes būtiskuma izvērtēšanai ir nepieciešama detalizēta izpēte.

- Ņemot vērā iepriekš minēto un izvērtējot šāda satura administratīvā akta izdošanas lietderību, Vides pārraudzības valsts birojs saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1.panta (1)daļā un Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)” 2.punktā noteikto, secina, ka nepieciešams komplekss paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo *Natura 2000* teritoriju novērtējums Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)” noteiktajā kārtībā, jo galvenās ietekmes uz vidi saskatāmas tieši ar ietekmi uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tās integritāti un izveides mērķiem. Šāds izvērtējums ļaus veikt ierosinātās darbības un tās realizācijas alternatīvu izvērtējumu, nosakot ietekmi uz *Natura 2000* teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, atbilstoši tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem, un izstrādāt šādas ietekmes novēršanas pasākumus, tai skaitā izvērtējot darbības realizācijas iespējamību un nosacījumus. Ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) novērtējuma procedūras piemērošana ir nepieciešama, lai sasniegtu likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteikto vides aizsardzības mērķi un Orhūsas konvencijā noteikto sabiedrības iesaistīšanas ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā nodrošināšanas mērķi, šos mērķus nav iespējams sasniegt mazāk ierobežojot paredzētās darbības ierosinātāju (piemēram, izdodot tehniskos noteikumus) un tādēļ šāda procedūra saistībā ar visu iepriekš minēto ir konkrētajam gadījumam piemērota un atbilstīga.

#### **Piemērotās tiesību normas:**

Administratīvā procesa likuma 5., 6., 7., 8., 9., 10., 13., 14., 55.panta 1.punkts, 65.panta (3)daļa un 66. panta (1)daļa; likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4., 41., 11., 13. un 14.pants, 1.pielikums; 2004.gada 17.februāra MK noteikumu Nr.87 “Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” 12.punkts; 2003.gada 22.jūlija MK noteikumu Nr.415 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 5.daļa; Ministru kabineta 2006.gada 6.jūnija noteikumu Nr.455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*)” 2.punkts.

#### **Lēmuma pieņemšanas pamatojums:**

Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes 2009.gada 2.aprīļa vēstule Nr.6,5,-5/599, 2009.gada 2.aprīļa sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums Nr.MA09SI0013 un tam pievienotie materiāli, iepriekš minētie fakti un to izvērtējums, kā arī piemērotās tiesību normas.

#### **Lēmums:**

Nemot vērā visu iepriekšminēto, Vides pārraudzības valsts birojs nolēma:

**Piemērot SIA „Kūdras enerģija” ierosinātajai darbībai - kūdras ieguves lauku paplašināšanai (88,05ha) Aizkraukles rajona Aizkraukles novadā, atradnes „Aizkraukles (Aklais) purvs (kūdras fonda Nr.2261)” teritorijā (kadastra Nr.3244 001 0016) - ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 teritoriju novērtējuma procedūru.**

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 188.panta pirmajai daļai un likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 14.panta 2)punktu šo Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, iesniedzot pieteikumu Administratīvās rajona tiesas atbilstīgajā tiesu namā (APL 189.panta pirmā daļa) likumā noteiktajā kārtībā. Lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (APL 70.panta pirmā daļa).

Direktora vietniece

I.Kramzaka